

Informe sobre la recuperació del record de les persones que van patir injustícies i greuges per causa de la Guerra Civil i el règim posterior

Autor: Comissió Jurídica i d'Interpretació Reglamentària

Aprovació: Ple de 23 de juliol de 2007

Introducció

La guerra civil espanyola de 1936-1939 i les seues conseqüències generaren una sèrie de situacions injustes, i moltes persones, d'una i altra part, en van resultar víctimes. La restitució de la dignitat i de la memòria, i en alguns casos la compensació material, ajudarien a rehabilitar noms i trajectòries, i, des del coneixement profund de la història, a recuperar, convertint la necessitat en possibilitat, el nostre llegat cultural.

El govern espanyol ha elaborat un esborrany o Projecte de Llei, publicat en el *Boletín de las Cortes Españolas* de 8 de setembre de 2006 amb el títol "*Proyecto de Ley por el que se reconocen y amplían derechos y establecen medidas en favor de los que sufrieron persecución o violencia durante la guerra civil y la dictadura*".

Amb ocasió d'aquest projecte, el qual serà objecte del corresponent debat cívic i parlamentari, el Consell Valencià de Cultura considera oportú pronunciar-se sobre els aspectes de la norma en projecte que puguen afectar a valencians i valencianes d'una trajectòria científica i cultural que, a causa dels enfrontaments de 1936-1939 i el règim dictatorial posterior, hagen estat marginats, ignorats o hagen sofert algun tipus d'agressió injusta.

Algunes consideracions a fer des del Consell Valencià de Cultura

Amb independència del curs que puga seguir el Projecte de Llei al qual hem fet referència, el Consell Valencià de Cultura considera que restaurar el record, i reparar injustícies que han afectat a un nombre considerable de ciutadans, pot contribuir a la convivència democràtica, i a recuperar aportacions importants als camps culturals científics i professionals, amb el conseqüent enriquiment del patrimoni de coneixements de la societat valenciana i de l'espanyola.

Per això, algunes institucions valencianes, i el mateix Consell Valencià de Cultura, han editat i recuperat l'obra, o les activitats, de persones que estarien afectades pel Projecte de Llei esmentat. Amb tot i això, hi ha un gran nombre de persones, d'una i altra vinculació política, que en alguns casos van sofrir algun tipus de castic per les seues idees, i que posseïen carreres meritòries en el camp de les arts, la literatura, la ciència, la investigació, o les professions lliberals, de les quals se'n pot perdre el record.

A més de la iniciativa de familiars o de les actuacions que puguen fer-se a títol personal, les institucions valencianes haurien de fer un esforç per a recuperar i recordar a moltes d'aquestes persones, rehabilitar els seus noms i divulgar les seues obres o mèrits. La Biblioteca Valenciana manté un Departament de l'Exili Republicà, dedicat a recuperar l'exili cultural –que no inclou, però, a una sèrie de persones que podríem situar en "l'exili interior", les quals van continuar, després d'un temps de presó, sanció o marginació, exercint els seus oficis amb moltes dificultats. La Universitat d'Alacant també manté un departament semblant.

La recuperació ha de ser una activitat tendent a recordar i, en algun casos, a rehabilitar, a tots els qui patiren les conseqüències de la guerra en les seues carreres i les seues obres, dedicades a la cultura –en la qual, naturalment, incloem l'activitat científica.

Conclusions

Primera.- El Consell Valencià de Cultura considera just i convenient que la recuperació del record de les persones esmentades i de les seues aportacions culturals siga un instrument de concòrdia i conciliació sense exclusions partidàries.

Segona.- El Consell Valencià de Cultura proposa que les institucions valencianes estudien la possibilitat de crear un Centre d'informació i documentació sobre persones i activitats vinculades amb la cultura i la ciència que van ser objecte de repressió en la guerra civil i en el règim posterior, de tots els signes, partint, com a primer element, del departament ja existent a la Biblioteca Valenciana, i ampliant-ne l'abast.

Tercera.- El Consell Valencià de Cultura, havent observat l'interés per conservar i rehabilitar el paper de molts valencians i valencianes, de divers signe ideològic, marginats per causes polítiques, i havent editat ja alguns estudis relacionats amb el

tema objecte del present informe, manifesta la seua voluntat de col·laboració en el projecte proposat.

Quarta.- El present informe es traslladarà al Govern Valencià, a la Biblioteca Valenciana, a la presidenta de les Corts Valencianes i a totes les universitats públiques valencianes.